

v narodu. Kdor bi hotel naše politično življenje načeloma premotrivati iz kakega takozvanega nadstrankarskega stališča, bi bil čisto sigurno tudi pristransk. Vsako politično razbistrivanje ima nujno znak propagande na sebi, naj bo namenjeno najširšim masam ali pa samo inteligenci. Pač pa se zahteva v takih publikacijah neka mera pravičnosti, ki se v dejanskem političnem boju v sorazmerju z njegovo večjo ali manjšo intenzivnostjo zanemarja. Furlanijeva knjiga pa je tako tendenčopolitična, da ne pomenja nobenega političnega izobraževanja, ampak golo agitacijo za štajersko narodno stranko. Pisatelj sam že v uvodu ne pušča nobenega dvoma o tem, da stoji njegovo »znanstveno razbistrivanje političnih pojmov« pod

metu in bi si bil pisatelj spričo dejstva, da imamo Slovenci o vseh družboslovnih problemih, ki so podlaga za politično izobrazbo, že tri obširna dela: Krekovo, Ušeničnikovo in Knafličevo, vso svojo socialno filozofijo lahko brez škode prihranil, zakaj, kolikor on vse to popularno razklada, služi izključno vse le za propagando štajerskega slovenskega liberalizma. Furlanijeva razprava o liberalizmu zamolčuje vse njegove kvarne strani in je pisatelj vso literaturo o tem ali prespal, ali pa jo namenoma zamolčuje; kar pa o socializmu razpravlja, je zelo površno, saj pisatelj pripisuje vse socialne dobrine, ki imajo v socialističnem gibanju svoj izvor — liberalizmu. Najbolj je Furlaniju na poti klerikalizem, ki ga obširno pobija,

VHOD V DARDANELE PRI GALIPOLJU.

znakom absolutnega nasprotstva do S. L. S., koje »moč sloni samo na nevednosti in politični neizšolanosti našega ljudstva«. Količkaj znanstveno izobražen človek se že principiuelno ne more spoprijazniti z mislijo, da bi kako svetovno naziranje, kaka lep-slovnostna struja, kako gospodarsko gibanje in kaka politična stranka mogla biti absolutno slaba, da nima na sebi prav ničesar upravičenega ali da pomenja v vsakem oziru le škodo; Furlani pa z neverjetno navivnostjo vsako v okviru katoliških načel nastalo politično in socialno gibanje smatra za — naravnost nedopustno, fundamentalno pogrešeno in v vsakem oziru kvarno. To stališče je razumljivo pri agitatorju, ne pa pri človeku, ki se ponaša z znanstvenim umevanjem političnih vprašanj. Furlanijev uvod o družbi in državi je kratka zbirka običajnih fraz o tem pred-

in sicer z argumenti, ki se v ničemer ne razlikujejo od onih, ki jih ponavlja svobodomiselnost dnevno časopisje dannadan z vso plitvostjo in enostranostjo. Furlani ve, da je pravzaprav sv. Pavel oropal ženo enakopravnosti v cerkvi, iz česar sledi seveda tudi manjpravnost žene v družabnem življenju sploh; Furlani ve nadalje, da v prvotni cerkvi ni bil duhovnik tisti, ki je opravljal posebno božjo službo, marveč so bili vsi kristjani duhovniki, Furlani tudi ve, da cerkev države sploh ne priznava, ampak da ima vse biti le cerkev. Krščanski socializem so Slovenci popolnoma posneli po nemški krščanski socialni stranki, zadružništvo je konkurenca bankam, Marijine družbe in Orli nimajo nobenega etičnega in vzgojnega namena, niti ga ne izvršujejo; o političnem in gospodarskem ter izobraževalnem delu S. L. S. ne ve Fur-